

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **T.**, proti žalovaným **1/ T., s.r.o.**, so sídlom v IČO X., **2/ TS., s.r.o.**, so sídlom v IČO X., **o vypratanie nehnuteľnosti**, vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7 Co 264/2010, 7 Co 266/2010 a na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2 C 140/2008, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Žiline JUDr. J. B., JUDr. O. B., Mgr. K. B., JUDr. D. C., JUDr. M. D., Mgr. F. D., JUDr. Y. Dz., JUDr. M. J., JUDr. J. K., JUDr. E. M., JUDr. L. M., JUDr. I. N., JUDr. M. N., JUDr. K. P., JUDr. F. P., JUDr. T. R., Mgr. M. Š., Mgr. Z. Š., JUDr. R. U., JUDr. G. V., JUDr. E. Č., JUDr. J. M., JUDr. V. P., JUDr. E. Š., Mgr. N. T., JUDr. J. U., JUDr. M. B., JUDr. A. G., JUDr. Z. J., J. K., JUDr. E. K., JUDr. P. P., JUDr. M. R., JUDr. V. S., JUDr. M. U., JUDr. D. W. **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7 Co 264/2010, 7 Co 266/2010 (vec Okresného súdu Námestovo sp. zn. 2 C 140/2008).

O d ô v o d n e n i e

Predseda senátu Krajského súdu v Žiline Mgr. F. D. v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7 Co 264/2010, 7 Co 266/2010 predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z dôvodu námietky zaujatosti uplatnenej žalovanými

1/ a 2/ voči všetkým sudcom Krajského súdu v Žiline, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodovanie o odvolaní.

Námietku zaujatosti z 21. septembra 2010 (čl. 480 spisu) žalovaní vzniesli z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline vzhľadom na postavenie a doterajšie pôsobenie štatutárneho orgánu žalobcu (primátor Ing. I. Š.) a jeho vzťahy voči všetkým subjektom, ktorým štát zveril určité rozhodovacie právomoci (na úseku štátnej a verejnej správy, samosprávy).

Sudcovia Krajského súdu v Žiline, JUDr. J. B., JUDr. O. B., Mgr. K. B., JUDr. D. C., JUDr. M. D., Mgr. F. D., JUDr. Y. D., JUDr. M. J., JUDr. J. K., JUDr. E. M., JUDr. L. M., JUDr. I. N., JUDr. K. P., JUDr. F. P., JUDr. T. R., Mgr. M. Š., Mgr. Z. Š., JUDr. R. U., JUDr. G. V., JUDr. E. Č., JUDr. J. M., JUDr. V. P., JUDr. E. Š., Mgr. N. T., JUDr. J. U., JUDr. M. B., JUDr. A. G., JUDr. Z. J., J. K., JUDr. E. K., JUDr. P. P., JUDr. M. R., JUDr. V. S., JUDr. M. U., JUDr. D. W., k vznesenej námietke vo vyjadrení na čl. 485 – 494 spisu zhodne uviedli, že nemajú žiaden vzťah k účastníkom konania, k ich zástupcom ani k veci a preto sa necítia byť zaujatí. JUDr. M. C. sa pre dlhodobú pracovnú neschopnosť k námietke zaujatosti nevyjadril. Rovnako sa nevyjadrila JUDr. M. N., z titulu čerpania materskej dovolenky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uvedenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 O.s.p.

Podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline na rok 2011, vedený pod Spr 565/2010, účinný dňom 6. júna 2011 majú o veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 7 Co 264/2010, 7 Co 266/2010 (vec Okresného súdu Námestovo pod sp. zn. 2 C 140/2008) rozhodovať sudcovia JUDr. M. C., Mgr. F. D. a JUDr. K. P.. To znamená, že rozhodovacia činnosť ostatných sudcov tohto krajského súdu nie je v tejto veci daná. Podľa aktuálneho zoznamu sudcov Krajského súdu v Žiline, vedeného na stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky však JUDr. M. C. má prerušený výkon funkcie sudcu od 4. júla 2011 ako aj Mgr. K. H. od 1. augusta 2011 (podľa § 24 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z.z.). JUDr. A. P. v súčasnosti nie je sudkyňou Krajského súdu v Žiline, bola ustanovená do funkcie predsedníčky Okresného súdu v Čadci. Vzhľadom na zmenu okolností bolo preto potrebné rozhodnúť

o všetkých sudcoch Krajského súdu v Žiline, nakoľko člen senátu 7 Co (JUDr. M. C.) v súčasnosti nie je sudcom Krajského súdu v Žiline a vo veci sú účastníkom namietaní všetci sudcovia krajského súdu.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadŕžania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Z hľadiska ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1/ k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),

2/ k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],

3/ k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie bod 2.).

Explicitne je definované tzv. zákonné vylúčenie sudcu a to vtedy, ak sudca rozhodoval vec na súde nižšieho stupňa, a naopak (§ 14 ods. 2 O.s.p.). V prejednávanom veci o takýto prípad nejde.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyjadrenia sudcov krajského súdu nezistil ani žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit' pochybnosť o ich nezaujatosti v zmysle uvedeného ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. . Základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne zistené dôvody; nepreukázané a nepodložené tvrdenia nemožno vziať na zreteľ.

Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zák.č. 385/2000 Z.z. v znení zmien a doplnkov a je povinný prejednať a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu. Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli v prejednávanej veci splnené. Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nekoná a nerozhoduje podľa jeho predstáv. Takéto hodnotenie správneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15a O.s.p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Na druhej strane ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zahrňuje právo, aby prejednávaná právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). Z uvedeného vyplýva, že obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (viď I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu

z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Európsky súd pre ľudské práva pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Z uvedenej judikatúry ESĽP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že

subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriadiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci subjektívny názor, domnienka alebo pocit účastníka konania. Nadriadený súd totiž môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je len tvrdý, ale že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

V danom prípade žalovaní 1/ a 2/ tvrdili, že primátor T. ako štatutárny orgán má vzťah k všetkým subjektom štátu, ktorým ten zveril rozhodovaciu právomoc, teda aj k sudcom Krajského súdu v Žiline a preto sa podľa jeho názoru navonok nejavia byť pri prejednaní a rozhodovaní vecí nestranní. Uvedený subjektívny pocit však nepodložili žiadnou relevantnou okolnosťou z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., objektívne zakladajúcou dôvod pre pochybnosť o zaujatosti vo výroku uvedených sudcov. Ani z ich vyjadrení nevyplývajú žiadne zákonné dôvody pre ich vylúčenie. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyhovel vznesenej námietke zaujatosti a rozhodol podľa ustanovenia § 16 ods. 1 druhá veta O.s.p. tak, že vo výroku označení sudcovia Krajského súdu v Žiline nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3: 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v. r.

predsedníčka senátu

Za správnost' :

Hrčková Marta